

УДК 31.014.6:005.6

ІНФОРМАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ В ОСВІТНІХ СИСТЕМАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ (ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦИФІЧНІ ПРОБЛЕМИ)

Ігор СІГЕТІЙ (Ужгород)

Постановка проблеми. Необхідність осмислення проблем інформації в контексті управління різноманітними освітніми системами (від соціокультурного феномену освіти загалом і до навчального заняття зокрема) диктується цілим комплексом чинників. Серед них першорядне значення мають: 1) зростання ролі інформації і знання в розвитку сучасного суспільства, на що вказують у своїх теоріях П. Абурден і Дж. Несбіт, М. Кастельс, М. Маклюен, Е. Тофлер та інші інтелектуали; 2) основоположна ідея кібернетики про єдність інформації та управлінських процесів у технічних, живих і соціальних системах; 3) інформаційна спрямованість освітніх систем, тобто систем спеціально створених для передачі (через інформаційний обмін, взаємодію і вплив), а також вироблення масивів інформації і знань, що забезпечує відтворення й розвиток усіх соціальних інститутів, зокрема й самого інституту освіти.

Аналіз досліджень і публікацій. Насамперед варто ще раз наголосити, що проблема «інформація і управління» не нова. Історію її вивчення можна умовно поділити на три етапи, враховуючи при цьому їх взаємопов'язаність. Кожен з етапів закономірно відбиває в собі панівні уявлення про сутність інформації та її роль в управлінні, що сформувалися в межах тих чи тих галузей знань у певний період їхнього розвитку.

Так, дослідження першого етапу (Н. Вінер, К. Е. Шенон, М. Амосов, О. Міміков, Ю. Черняк та ін.), які з'явилися в 60–70-ті роки ХХ сторіччя пов'язані були з розумінням інформації, властивим кібернетиці, фізиці, теорії систем, математиці тощо. Праці, що припадають на другий етап, коли активно формувалася у 80-ті роки новий міждисциплінарний напрям – інформаційний менеджмент, характеризується переважно технократичним тлумаченням означеної проблеми. Йдеться про її зв'язок з автоматизацією управлінських процесів, упровадженням програмного забезпечення, інформаційно-комунікаційними технологіями. Третій етап (90-ті роки минулого – початок нинішнього століття) відзначається, з одного боку, збереженням і навіть посиленням попередньої «технічної» тенденції», а з іншого – фундаменталізацією і гуманізацією поняття інформації завдяки її поглибленому

філософському аналізу (К. Колін, А. Урсул, Ю. Шрейдер), включеності в ресурсний, психологічний, когнітивний, стратегічний, іміджевий та інші компоненти управління. Прикметно, що на цьому етапі спостерігається екстраполяція загальних принципів, умов, методів, засобів інформаційного менеджменту в різні сфери управлінської практики, зокрема і в управління освітніми системами вищої школи.

Різноманітні аспекти управління інформацією у вищих начальних закладах знайшли безпосереднє висвітлення в працях таких дослідників, як Є. Бабин, С. Бедрина, А. Богданова, О. Глуценко, В. Гуменюк, Л. Калініна, І. Кошкіна, П. Краснов, Н. Кудас, С. Павлов, С. Подмазін, О. Співаковський, Я. Федорова, Н. Яригіна та ін. Опубліковані роботи цих учених заклали основу для подальшого вивчення широкого кола проблем, пов'язаних з управлінням інформаційними ресурсами в різних підсистемах інститутів освіти.

Мета статті – спроба з'ясувати окремі загальні та специфічні проблеми управління інформацією в освітніх системах вищої школи та шляхи їх розв'язання на основі комплексної методології інформаційного менеджменту.

Виклад основного матеріалу. Як уже зазначалося, в спеціальній науковій літературі категорія інформації трактується по-різному залежно від конкретної сфери її застосування й галузі вивчення. Проте в цьому багатоманітті визначень і методологічних підходів до інформації треба вбачати, як це робить, наприклад, Ю. Черняк [10, с. 58], не ваду, а перевагу. Сказане насамперед стосується теорії і практики управління в цілому й освітнього менеджменту зокрема. Оскільки для цілісного розуміння ключової системної ролі інформації в управлінні освітньою організацією та її найголовнішою складовою – навчально-виховним (педагогічним) процесом важливі всі аспекти цієї проблеми, які взаємодоповнюють один одного і дають адекватне уявлення про інформацію як складний, багатомірний об'єкт управління.

Саме таку інтегративну методологічну основу для комплексного розуміння інформації як предмета, засобу та продукту управлінської діяльності [5] містить сучасна галузь теоретичного і практичного знання – інформаційний менеджмент (Information Management). Зараз цим терміном (з огляду на

складність самого поняття «інформація») позначають найчастіше напрям, наукову дисципліну, мистецтво, університетський навчальний курс. А до головних його функцій відносять: управління комунікаціями, управління інформаційними ресурсами, управління обробленням інформації [6, с. 245].

Слід зауважити, що, крім подібних визначень функцій інформаційного менеджменту за предметними сферами управління, кількість яких може збільшуватися або зменшуватися, плідною для управління організацією, особливо освітньою (зважаючи на її виразний інформаційно орієнтований характер), видається виділення функцій залежне від етапів, або рівнів чи операцій, інформаційної діяльності. Відповідно до цього, приміром, З. Магомедова [7, с. 8–9] виокремлює такі функції управління інформацією: планування інформаційної діяльності, що передбачає визначення джерел інформації згідно з цілями й завданнями управління; організація процесу збору інформації, її розподілу, передачі, обміну; аналізу інформації, який охоплює процедури її аналітико-синтетичного оброблення: сприймання, структурування, систематизації, інтерпретації, осмислення, перетворення тощо; контролю (зіставлення планових і фактичних показників); зберігання інформації.

Оскільки реалізація будь-якої управлінської функції (від цілепокладання і планування до контролю й корекції) базується на інформації, то логічно, на наш погляд, скорелювати завдання інформаційного менеджменту із функціями управління конкретними системами, у цьому разі – освітніми.

Беручи до уваги визначальну інформаційно-комунікативну природу освітніх систем, що пояснюється їхньою особливою соціокультурною місією, визначаємо їх як інтегровану в зовнішнє середовище цілеспрямовану, складноорганізовану, динамічну цілісність тісно пов'язаних між собою підсистем (компонентів) та їхніх елементів, які для реалізації своїх функцій і набуття нових якостей та властивостей обов'язково потребують управління, здійснюваного через суб'єкт-суб'єктні і/або суб'єкт-об'єктні відношення на основі інформаційного обміну (зв'язків), впливу та взаємодії (інтеракції).

В освітніх, як і будь-яких інших соціальних системах, управління запобігає виникненню хаосу, протидіє руйнуванню системи (причиною чого часто якраз і стають брак інформації, відсутність чітко керованих інформаційних зв'язків і т. п.), а також забезпечує її стабільність і розвиток [8, с. 8]. Звідси стає зрозумілим, чому управління визначають як «процес упорядкування (забезпечення порядку) стосовно якої-небудь цілі

або якості» [9]. При цьому важливо пам'ятати положення кібернетики про те, що рівень організації та впорядкованості будь-якої системи залежить від кількісних і якісних характеристик інформації: релевантності, адекватності, об'єктивності, повноти, точності, зрозумілості, доступності, структурованості, своєчасності, неперервності.

Якщо перенести застосування цих вимог на центральну підсистему вищого навчального закладу – освітній (педагогічний) процес як «спеціально організовану, цілеспрямовану взаємодію педагогів і вихованців, тих, хто навчається, між собою, направлену на розв'язання освітніх, виховних і розвивальних завдань» [11, с. 17], то спостерігається їхня співзвучність дидактичним принципам, як це видно із нижчеподаної таблиці.

Таблиця

Відповідність вимог до інформації принципам дидактики
(за В. Якуніним [12])

Вимоги до інформації	Принципи дидактики
Релевантність	Цілеспрямованості, доцільності, свідомості навчання
Структурованість, повнота	Системності
Точність, об'єктивність, адекватність	Науковості
Своєчасність, неперервність	Послідовності, неперервності освіти
Доступність	Доступності

Одне з головних завдань управління інформацією у вищій школі полягає не лише в тому, щоб домогтися її відповідності означеним вимогам, а й створити систему організаційних, організаційно-педагогічних і власне педагогічних умов для розв'язання низки проблем, пов'язаних з інформаційним забезпеченням усіх структурно-функціональних рівнів управління. Погоджуємося з дослідниками, які стверджують, що «принципова здійснюваність управління суб'єктом як результативним впливом немислима без певних умов, які є засобом впливу на об'єкт, яким управляють» [3]. І що «створення умов для досягнення цілей на кожному ієрархічному рівні є важливим елементом управління... як обслуговування й забезпечення свого об'єкта», як складного і дуже відповідального сервісу в педагогічній організації [3].

Аналіз управління інформацією в освітніх системах виявляє найпоширеніші в них проблеми, а саме: дефіцит або, навпаки, надлишок інформації, її невиправдане дублювання; втрата чи спотворення інформації в ході передачі й обміну; необгрунтовані розгалуженість і

ускладненість комунікативних каналів; автоматизація оброблення тих інформаційних повідомлень, які потребують «людського чинника» для смислового сприймання й розуміння; чималі витрати ресурсів (часу, фінансів, фізичних та інтелектуальних зусиль) для «ручного» (традиційного, паперового) опрацювання інформаційних потоків; нескоординованість різних центрів управління інформаційними ресурсами або ж надмірна централізованість і забюрократизованість процесу інформаційного управління; відсутність спеціалізованих інформаційних, інформаційно-аналітичних служб і висококваліфікованих фахівців з інформаційного менеджменту.

В окрему групу, на нашу думку, треба виділити триаду базових проблем управління інформацією у вищому навчальному закладі.

По-перше, інформаційне перевантаження. Ця проблема – наслідок насамперед неефективного управління інформаційними ресурсами, потоками, а також нерозуміння природи, властивостей інформації як управлінського феномену. Причинами інформаційного перевантаження, наприклад, суб'єктів освітнього процесу виступають:

1.) непомірно великі, незбалансовані між собою обсяги різноманітної навчальної інформації як результат численної кількості академічних курсів, їхньої подрібненості й розпорошеності, ігнорування міждисциплінарних зв'язків, домінування впродовж усіх років навчання ВНЗ обов'язкових курсів, а відповідно – незначна частка дисциплін вільного вибору студентів, засвоєння інформації яких стимулюється значною особистісною мотивацією;

2.) неадаптованість для студентського загалу масивів наукової інформації, складна для сприймання форма фіксації і передачі повідомлень, консервативність методик подачі інформації в аудиторії;

3.) недостатня підготовленість студентів, особливо першого року навчання, до роботи з інформацією, слабка сформованість у них когнітивно-перцептивних якостей опрацювання інформації, що сприймається, тобто вмінь її розпізнавати (ідентифікувати), відбирати, фільтрувати, перетворювати (згортати, розширювати, адаптувати, переструктурувати), редагувати, «упаковувати» в компактну, зручну й доступну для засвоєння форму.

По-друге, це створення якісних комунікацій. Ця проблема, за словами Р. Акоффа і Ф. Емері, авторів англомовної книги про цілеспрямовані системи [1], має організаційно-технічний, семантичний і психологічний складники.

Завдання технічного складника – забезпечення точності передачі інформації через канали зв'язку й за допомогою технічних засобів.

Суть семантичного складника управління інформацією зводиться до питань точності кодування інформації відправником та її декодування отримувачем. Як бачимо, цей аспект пов'язаний з управлінням процесами сприймання, інтерпретації та розуміння смислів повідомлень, а тому в управлінні навчальною діяльністю студентів йому належить головна роль. Нарешті, третій складник залежить від реалізації завдань двох попередніх і має справу з ефективністю комунікації, тобто результатом впливу – відгуком, реакцією, що ведуть до зміни поведінки, установок, цінностей. Тут основне завдання полягає в тому, щоб викликати адекватну (потрібну суб'єкту управління) реакцію об'єкта управління (іншого суб'єкта або суб'єктів) на сприйняту інформацію, уникаючи непередбачуваних, небажаних реакцій.

По-третє, це ключова для управління освітніми системами проблема – перетворення інформації в знання. Вказана проблема стосується як педагогічного, дидактичного менеджменту вищої школи, так і управління освітньою організацією в цілому.

Нагадаємо, що до появи в середині 90-х років ХХ століття поняття «менеджмент знань», або «знаннєвий менеджмент», для позначення напряму в управлінні інформацією і навіть самостійної дисципліни, інформаційний менеджмент окремі науковці, приміром, Р. Гіларевський, визначали як управління інформацією і знаннями. Слід зазначити, що таке тлумачення має під собою вагоме підґрунтя: як відомо, інформація в управлінні важлива не сама по собі; значущість інформації залежить від її потенціалу генерувати знання, які буде покладено в основу стратегічного планування, ухвалення управлінських рішень, розв'язання оперативних (ситуаційних) завдань тощо.

Урешті-решт успіх освітньої організації як нематеріального виробництва забезпечує не інформація, а знання. Тож, коли йдеться про інтелектуальний ресурс (у випадку з вищим навчальним закладом – інтелектуальний капітал) організації, мають на увазі саме знання. Утім останні неможливі без інформаційних ресурсів: знання породжуються суб'єктом управління в комунікації завдяки перетворенню даних (як об'єктивних фактів про події і явища) і відомостей – того, що й прийнято називати терміном «інформація» в загальнонауковому сенсі. Більше того, знання трансформуються в інформацію, коли їх необхідно передати. Тому саме інформаційні ресурси є базою для вироблення індивідом нових знань відповідно до вже наявних у нього знань, досвіду, когнітивних та інтелектуальних можливостей.

З цієї причини ми не можемо цілком погодитися з авторитетним фахівцем у галузі

управління знаннями А. Каптеревим щодо його думки про те, що «саме знання, а не інформація, повинні ... стати предметом особливої уваги у вивченні інформаційного простору взагалі й комунікаційних процесів зокрема» [4].

Дуже влучно основну різницю між знаннями та інформацією сформулював ще в 50-ті роки минулого століття Л. Бріллоєн. У своїй ґрунтовній праці «Наука і теорія інформації» він підкреслював: «інформація – це сирий матеріал і складається з простого зібрання даних, натомість знання передбачає певні роздуми або міркування, які організують дані шляхом їх порівняння і класифікації» [2, с. 13].

У цілому найголовніші відмінності інформації і знання, можна коротко визначити так: інформація – первинна, матеріальна, об'єктивована й зберігається в текстовій чи в іншій формі знаків і сигналів, пасивна; знання – вторинні, нематеріальні, зберігаються в пам'яті людей, активні (оскільки являють собою продукт складного когнітивного процесу (свідомості, мислення, пам'яті, інтелекту), актів сприймання й розуміння інформації в певних контекстах, конкретних комунікативних ситуаціях), динамічні (під впливом нової інформації, досвіду, контексту вони постійно змінюються).

Така суб'єктна природа знань викликає дискусії щодо можливості управління ними. Відомою є позиція, яку відстоює Ларрі Прусак, наголошуючи, що управляти можна тільки середовищем, де виробляються й використовуються знання, але не ними самими. Водночас більш поширене твердження про необхідність управління знаннями як на організаційному, так і індивідуальному рівнях (В. Богословський, Д. Дугарова, І. Заїка, А. Каптерев, Т. Колопулус, М. Мартинов та ін.). Поділяючи позицію цих учених, укажемо на принциповий момент у контексті нашої теми: управління знаннями як ресурсом (капіталом) освітньої організації немислиме без управління інформацією. По суті, перше становить собою органічну складову другого. І в цій нероздільній єдності вони і мають розглядатися. Адже постійне оновлення знань, що виступає головною умовою конкурентоздатності освітніх організацій у сфері вищої школи, стає можливим завдяки якісно організованій циркуляції інформаційних ресурсів усередині і поза межами навчального закладу як системи та їх ефективного використання в управлінській діяльності.

Висновки. Узагальнюючи сказане, можна зробити висновок, що освітні системи в галузі вищої школи мають яскраво виражене інформаційне спрямування. Тому управління інформацією в них посідає провідне місце. Звідси винятково важливої ваги набуває питання розроблення дієвої методологічної основи

управління інформаційними ресурсами, ефективного перетворення їх у знання як інтелектуальний капітал вищого навчального закладу, який надає останньому конкурентних переваг на глобальному ринку освітніх послуг.

Потенціалом такої методології володіє інформаційний менеджмент. Як цілісна теорія і прикладна управлінська концепція інформації він інтегрує всі інформаційні складники освітньої організації (потреби, ресурси, продукти, послуги, системи, потоки, технології та ін.) в єдиний інформаційний простір, забезпечує створення й реалізацію на науковій основі інформаційно-комунікативної політики й культури – головних умов розв'язання низки загальних і специфічних проблем, що неминуче виникають у процесі управління інформацією.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Акофф Р. О целеустремленных системах / Р. Акофф, Ф. Эмери; пер. с англ. Г. Б. Рубальского; под ред. И. А. Ушакова. – М.: Сов. радио, 1974. – 272 с.
2. Бриллоэн Л. Наука и теория информации / Л. Бриллоэн; пер с англ. А. А. Харкевича. – М.: Гос. изд-во физ.-мат. л-ры, 1960. – 391 с.
3. Галкина О. В. Роль и место понятия «организационно-педагогические условия» в терминологическом аппарате педагогической науки [Электронный ресурс]: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Галкина Ольга Владимировна; Поволж. гос. соц.-гуманитарная академия. – Самара, 2009. – 23 с. – Режим доступа: <http://www.umothas.ru/umot/role-i-mesto-ponyatiya-organizacionno-pedagogicheskie-usloviya/>
4. Каптерев А. И. Структурирование корпоративных знаний [Электронный ресурс] / Каптерев А. И. – Режим доступа: <http://www.e-rej.ru/upload/iblock/c1c/c1c5b461fa1994235711d8fcdcecd42c.pdf>
5. Кнорринг В. И. Теория, практика и искусство управления: учебник для вузов по специальности «Менеджмент» / В. И. Кнорринг. – 2-е изд., изм. и доп. – М.: НОРМА, 2001. – 528 с.
6. Ларин М. В. Методология информационного менеджмента в управлении документацией // Управление документацией в организациях / М. В. Ларин. – М.: Научная книга, 2002. – С. 214–257.
7. Магомедова З. А. Организационно-методические основы формирования информационного менеджмента на промышленных предприятиях (на примере промышленных предприятий Республики Дагестан) [Электронный ресурс]: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 / Магомедова Загидат Арсеновна; Дагестан. гос. ун-т. – Махачкала, 2006. – 25 с. – Режим доступа: <http://economy-lib.com/disser/25387/a/?#?page=>
8. Маслов І. В. Наукові основи та технології компетентного управління загальноосвітнім навчальним закладом: монографія / В. І. Маслов, О. С. Бондар, К. В. Гораш. – Тернопіль: Крок, 2012. – 320 с.
9. Сагатовский В. Н. Философские категории [Электронный ресурс]: авторский словарь / В. Н. Сагатовский. – Режим доступа: <http://www.vasagatovskij.narod.ru/raboti.html>
10. Черняк Ю. И. Информация и управление / И. Ю. Черняк. – М.: Наука, 1974. – 184 с.
11. Шамова Т. И. Управление образовательными системами: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Т. И. Шамова, Т. М. Давыденко, Г. Н. Шибанова; под ред. Т. И. Шамовой. – 3-е изд., стер. – М.: Академия, 2006. – 384 с.
12. Якунин В. А. Информационная основа обучения // Педагогическая психология: учеб. пособие / В. А. Якунин. – 2-е изд. – СПб.: Изд-во В. А. Михайлова, 2000. – С. 41–51.

BIBLIOHRAFIYA

1. Akoff R. O tselestremlennukh systemakh / R. Akoff, F. Əmery; per. s anhl. H. B. Rubal'skoho; pod red. Y. A. Ushakova. – M. : Sov. radio, 1974. – 272 s.
2. Bryllyuan L. Nauka y teoryya ynformatsyy / L. Bryllyuan; per s anhl. A. A. Kharkevycha. – M. : Hos. yzd-vo fiz.-mat. I-ru, 1960. – 391 s.
3. Halkyna O. V. Rol' y mesto ponyatiya «orhanyzatsyonno-pedahohycheskye usloviya» v terminolohycheskom apparate pedahohycheskoy nauky [Elektronnyy resurs] : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01 / Halkyna Ol'ga Vladymyrovna; Povolzh. hos. sots.-humanitarnaya akademya. – Samara, 2009. – 23 s. – Rezhym dostupa: <http://www.umothas.ru/umot/role-i-mesto-ponyatiya-organizacionno-pedago-gicheskie-usloviya/>
4. Kapterev A. Y. Strukturyrovanye korporativnykh znanyu [elektronnyy resurs] / Kapterev A. Y. – Rezhymdostupa: <http://www.erej.ru/upload/iblock/c1c1c5b461fa1994235711d8fcdcecd42c.pdf>
5. Knorryn V. Y. Teoryya, praktyka y yskusstvo upravlenyya: uchebnyk dlya vuzov po spetsyal'nosti «Menedzhment» / V. Y. Knorryn. – 2-e yzd., yzm. y dop. – M. NORMA, 2001. – 528 s.
6. Laryn M. V. Metodolohyya ynformatsyonnoho menedzhmenta v upravlenyy dokumetatsyy // Upravlenye dokumetatsyy v orhanyzatsyyakh / M. V. Laryn. – M. : Nauchnaya knyha, 2002. – S. 214–257.
7. Mahomedova Z. A. Orhanyzatsyonno-metodycheskye osnovy formyrovaniya ynformatsyonnoho menedzhmenta na promushlennukh predpriyatiyakh (na prymerе promushlennukh

- predpriyaty Respublyky Dahestan) [elektronnyy resurs]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.05 / Mahomedova Zahydat Arsenovna; Dahestan. hos. un-t. – Makhachkala, 2006. – 25 s. – Rezhym dostupa : <http://economy-lib.com/disser/25387/a?#?page=>
8. Maslov I. V. Naukovi osnovy ta tekhnolohiyi kompetentnoho upravlinnya zahal'noosvitnim navchal'nyim zakladom: monohrafiya / V. I. Maslov, O. S. Bondar, K. V. Horash. – Ternopil' : Krok, 2012. – 320 s.
 9. Sahatovskyy V. N. Fylosofskyye katehoryy [elektronnyy resurs]: avtorskiy slovar' / V. N. Sahatovskyy. – Rezhym dostupa: <http://www.vasagatovskij.narod.ru/raboti.html>
 10. Chernyak Yu. Y. Ynformatsyya y upravlenye / Y. Yu. Chernyak. – M. : Nauka, 1974. – 184 s.
 11. Shamova T. Y. Upravlenye obrazovatel'numy systemamy: ucheb. posobyе dlya stud. vyssh. ucheb. zavedenyy / T. Y. Shamova, T. M. Davudenko, H. N. Shybanova; pod red. / T. Y. Shamovoy. – 3-e yzd., ster. – M. : Akademya, 2006. – 384 s.
 12. Yakunyn V. A. Ynformatsyonnaya osnova obuchenyya // Pedahohycheskaya psikholohyya : ucheb. posobyе / V. A. Yakunyn. – 2-e yzd. – SPb. : Yzd-vo V. A. Mykhaylova, 2000. – S. 41–51.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Сіретій Ігор Петрович – методист Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти.

Наукові інтереси: педагогіка вищої школи.

УДК 378.016.811

РОЛЬ І МІСЦЕ РОЛЬОВИХ ІГОР У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Наталія СОФІЛКНИЧ, Вікторія ДЕМ'ЯН (Мукачєво)

Постановка проблеми. Комунікативний підхід до навчання іноземним мовам є сьогодні методичним стандартом. Реалізація комунікативного підходу у навчальному процесі з іноземної мови означає, що формування іншомовних мовленнєвих навичок і умінь відбувається шляхом і завдяки здійсненню студентом іншомовної діяльності.

Основною метою навчання іноземної мови у навчальних закладах є розвиток можливостей студентів використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Саме навчальний заклад повинен підготувати студентів до спілкування в реальних життєвих ситуаціях, навчити їх здобувати знання самостійно з метою вдосконалення в галузі обраної майбутньої професії. На заняттях з іноземної мови викладач формує у студентів уміння і навички іншомовного спілкування.

Комунікативний підхід зумовлює цілі, принципи, зміст і методи навчання іноземних мов, а методи навчання, у свою чергу, реалізуються в методичних прийомах. Одним з найбільш ефективних і доцільних прийомів при роботі з уніями є рольові ігри.

Досягнути високого рівня комунікативної компетенції в англійській мові, не знаходячись серед її носіїв, дуже важко. Тому важливою задачею викладача є створення на занятті з іноземної мови реальних і уявлених ситуацій спілкування, використовуючи для цього різні прийоми роботи. Одним із таких прийомів роботи є моделювання рольових ігор.

Згідно всього вищезазначеного відокремлюються такі основні завдання даної методичної статті: розглянути місце рольових ігор у сучасній методиці викладання іноземних мов, зокрема в комунікативному та особистісно-орієнтованому підходах до вивчення іноземних мов; довести доцільність використання рольових ігор як елементів комунікативного та особистісно-орієнтованого підходу; виділити основні етапи підготовки до проведення рольових ігор.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ефективності використання рольових ігор на занятті з англійської мови цікавило і цікавить як вітчизняних так і зарубіжних педагогів та методистів. Використання рольових ігор на уроці з іноземної мови вивчали Артемов В.А. Бєх П.О., Біркун Л.В.